

ШУМАДИНЕЦА.

ЛИСТЪ ЗА

КНЪИЖЕВНОСТЬ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ Н. Неадовичъ.

ТЕЧ. IV. {

Овај листъ излази вторникомъ и петкомъ. Цѣна му е за три мѣсеца 4 цванцѣка.

} № 88.

ТРУБА СТРАШНОГЪ СУДА.

(съ нѣмачкогъ)

Често су врло чудесно, а особито сношенія човѣчегъ живота међу собомъ скопчана. Узлови и чворови, кое никаква людска рука, па была она ма како вѣшта, упетљати неможе; замршаи, кое и најхитриј умъ разрѣшити у станю не. Истина е, да притомъ све природно бива, но то е башъ чудо, што е све обично, па ипакъ нешто особито одтудъ произлази. Ово се и у слѣдуюћемъ случаю показуе.

Башъ онде, гди е потесъ два села растављая, у среди шуме догоди се едне пролетнѣ ноћи, за време пуногъ мѣсеца, ужасно едно дѣло. Еданъ е човекъ клечао на прсима другомъ, когъ е убио и кои е мртавъ лежао. Обдакъ е завіо было лице мѣсеца, славуј задржао свой звучный гласъ, за време докъ е клечећий онај, мртаву по цеповима преметао, и све што е нашао, себи узео. Сады га упрти на леђа, у намѣри, да га доле къ рѣци кое се шумъ по издалека чуо, снесе, и у исту бацы. Одъ еданъ путъ стане, задуванъ подъ тимъ бременомъ. Мѣсець е было изъ облака изишао, и бацао е своју тиху светлостъ крозь гране, и чинило се, као да су зрацы нѣгови, тонове нѣке, срце продируће пѣсме носили. Сасвимъ наблизу свирао е поштаръ у рогъ мелодију познате нѣмачке пѣсме: „мыслишь ли на то?“ Носіоцу овомъ было е, као да е мртавъ на леђима му оживіо, и као да га дави. Брзо бацы онъ бремене ово, па стане бѣжати, све даль и даль. — Напоследку се на рѣци заустави, и стане слушати, све е было мирно, само су се таласи брзо валили, као да су хтѣли одъ тогъ убице побѣћи. Овај се садъ лютио, што знакове свогъ злочинія ние уклоніо и уништио, што се тако детиньски уплашио. Сады поити натрагъ, блудећи тамо амо, узбрдо и низбрдо, зной му е съ чела падао; было му е, као да су му сви удови тѣла оловомъ напуниѣни. Понека ноћна птица, лепршаюћи скочила е у высъ, кадъ се онъ овако крозь честу провлачио, но никако до цѣли доћи не могао. Сады стане, да бы правый путъ усмотрио, разсмотравасћи точнѣ предѣлъ око себе, но текъ што е три корака напредъ ступіо, было е већ у средъ заплета; све му е предъ очима трептило, и чинило му се, као да и сама дрва тамо амо одаю, и путъ му сакриваю. Едва се напоследку зо-

ра заплави: птице се уздигну, у высъ, пѣваюћи свое яснѣ пѣсме, съ брда и долина чула се пастиргка фрулица. — Убыца овај брзо се одавде удали.

Мртавац оногъ нађу люди и у село однесу. На десномъ слепомъ оку была му е рана, одъ удара оштрогъ камена. Нити се пасошь, нити пакъ другій какавъ знакъ могао наћи, изъ когъ бы име, мѣсто рођеня, или друго што овогъ убиеногъ познати могло. На гроблю, кое е поредъ цркве, на узвышеномъ едномъ брежуљку лежало, исподъ когъ е друмъ у камену изсеченъ поредъ села водіо, заключе, да сутра данъ тѣло ово закопаю. Безбройна множина люди присуствовала е при погребу. Изъ свию сусѣдны села дошло е было ту люди, свакій е хтѣо своју невиностъ, свое сажаленѣ, и участіе према мртаву овомъ показати. Тихо, безъ ясногъ туженя, само са дубокомъ больомъ у срцу, ишла е пратня ова узъ брдо, къ гроблю. Духовникъ говорио е на гробу, трогателно слово. Наипре е мртаву обратіо се, съ рѣчма: „У путу си погинуо. Тко зна, кудъ е срце твое тежило, и кое ти е срце на сусреть куцало. Некъ онај, кои све може, и све залъчуе, миръ и задовольство у душу твою, пощлѣ. Непознатъ си погинуо, одъ непознате руке. Нитко незна, одъ кудъ си дошао, и кудъ е твой путъ водіо, но онај, кои твой улазакъ и излазакъ познае, упутіо те е на стазе, кое мы знати неможемо. Коіой си ты принадлежо цркви, коимъ си езикомъ говорио, ко може та нема уста питати? садъ предъ онимъ стоишь, кои е свию црквы глава, когъ сви езицы именую, но ни еданъ га повяти у станю не. Слушатели! дигните самномъ ваше руке,“ рекне духовникъ, окренувши се скупльнимъ пратиоцима, и сви дигну руке у высъ, па онда онъ продужи даль беседу: „Мы дижемо наше руке, горе къ теби, о свезнаюћий! оне су чисте одъ крвне кривице. Овде при сыйномъ сунцу исповедамо се, мы смо у томъ дѣлу невини. Но правичность нѣгова неће изостати,“ рекне духовникъ, окренувши се опеть къ селянима; „Па ма гди ты было, ты, ты, кои си брата твогъ у тамной ноћи убио; невидимо мачъ божъ правичности, трепти надъ главомъ твоіомъ, кои ће скоро пасти, и тебе раздрузгати. Обрати се, покай се докъ е іоштъ време, негомилай злочиніе на злочиніе, ерь негда, кадъ се звукъ правде чуе, кадъ труба страшного суда. — — —“

Сады наеданпутъ засвира поштаръ друмомъ мелодију исте синоћнѣ пѣсме: „Мыслишь ли на то?“ Све е у-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Наималиа е боа, боа стидливост. —
Злато се чисти у ватри, а добарь человек у неку-
шениама и узлопоучио, кое промисль неба на набодь
попушта, да добродьтель ньюу у савршенство до-
веде. —

ДОМАЊИ ТЕАТОРЪ.

Комшиа. Гледайте гдѣ годѣ што имате те напад-
тите сада, ербо отъ месеца Новембра нико неће выше-
примати дукате у четрнаестѣ и по дванцика, него у че-
трнаестѣ равно, и тако после бы на свакомъ дукату из-
губи по два гроша.
Лосподинь. То не такъ кодь мене. Ерь гдѣ
самъ годѣ у дужань, мени бы и после приман дукать и
у 15. дванцика, само кдѣ бы и хтео да платимъ.

ПОЛЪСКИ ТЕАТОРЪ.

Чобанинъ. Свино, кажи ми зашто ты цинишь
кдѣ те человекъ увати, зашто и ты ниси мирна и спокой-
на као и овца.
Свиня. То е лако знати, овцу када человекъ ува-
ти и поведе да закодь, она онда мысли: "я дамъ вуну,
дамъ млеко, печинимъ никакве штеге, дакле немамъ се
чегъ боати." А в нити дамъ млека ни вуне, и кдѣ ме
люди увате, я самъ уврбена да ме неће ни мвати ни ши-
пати, и немаю шта дьрло отъ мене него отъа да ме у-
бю, и зато я цинимъ, бежимъ и отимаамъ се.

ЗАГОНЕТКА.

(перев. вѣр. Шивера).
Камель змиа има една,
Што венузи земьомъ,
Равна не ньюи ни една,
Бравномъ ни едомъ.
Страовитимъ гласомъ саети,
На свой плънь оуажно,
Смрва кони и коньика
У лютини снажно.
Узвншена мьста воли,
Брава, ни ключь самы
Немоу те отъ нѣ спасти,
Онапъ юитъ е жамн.
Она лони као славу
И арно наикае,
Сможди металъ, макаръ да е
Богъ зна какво паре,
И то сиано чловнште,
Два пута неперетъ,
У собственой умре ватри —
Кдѣ убо, мора и оно умрети.

Путью, задрававачи и дсань. Изъ средине сакупль-
ны, стропишта се мдзидь еданъ на землю викившин: "В
самъ таи!"

Пошто га диги, призна онъ показательно свое зло-
чинство, како е у вароши новие господара своль кодь
само са каменомъ у несвесте бацйти хтѣо, убо, како га
е истыи поштаръ збуню, како е свою рукъ осеhao као
да гори, кдѣ ю е са остагима кѣ небу дигао быо, и ка-
ко су га садѣ, исти звучыи поштарске туде, на призна-
нѣ своль злочинства побудили и натерали.
Тихо, безъ всхолъ тужени, само са больомъ у срцу,
саране садѣ убиеноль страна, са трепетомъ у души, су-
зама у очима, всно ову несречу опчакуюди врате се на-
трать. Две душе вьчно су се изъ человекъ саучастя
удалие, и съ люда вьчно расае.

МАЛНЪ.

Буди разуманъ, умеранъ, просвештенъ и правдолю-
бивъ ревнителъ, кои нити новине тражи изъ лакумля, ни-
ти се старина дряки изъ сучервля. —
Чувай гусе, да ти лисица несповеда, и да нмъ ку-
пять неприповеда. —
На кола су мнози, на гора и боан. —
Шта дила навика, то невеста неотвика. —
Стидъ е единь стражаръ, кои душу чува. —
Незнатна, бекао бы, немарени, проузрокую често
врно шкюдьява сабьства. —
Страхъ е господствуюча свю мучительная страсть. —
Нитя нетвори безъ времена, а време способно къ
чemu, ниошто непуштай. —
Кредитъ и поштено име, велика су притяжаня у
животу. —
Болъи е наблизо прителъ, нелъ надалеко братъ. —
Достонинство словеноль человекъ состои се у разум-
ной и просвештенной добродьтели, а не у сапой гдѣ-
пости. —
Ни еданъ данъ непропусти безъ посла и поже. —
Природа е премудра, по ньюи се валя съ разумомъ
управляти. —
Поштено само и праведно живячь болъ е уютно
и притно. —
Шта е димъ и помръина очима, то е пристрастие
души. —
Корентъ е науке горачъ, ани е плодъ саакаръ. —
Човентъ добаръ и разуманъ, разамкуе се отъ аза и
неразумна, когико живъ и здравъ отъ боаестна и мртва. —
Наука у бгалопоучио служи на украшение, а у зло-

М Р В И Ц Е.

— Кодь стары Грка было в обычай, да новоме краљу своме пре, него се овай крунише, донесу вештацы они, кои гробнице зидаю, неколико мермера одь различные бое, и запытаю га; Господару, одь когъ ћешъ камена, да ти гробъ сазидамо.

— Отъѣни Хишези пуштаю на левой руды, особито на маломъ прсту вонте, што већи да расту. Тако французскій еданъ путникъ преповеда, да е наишао на едногъ дѣкара, кога е найдужій вонкатъ было 12 а други 9 до 19 палаца.

— Познатый писатель езуита Францъ Сахини имао е два пера, съ коима е пуны седамъ година сва сочиненія своя, писма, и све што му е за писанъ было, писао

— У Шпаніи было в обычай (а да л' и сада іоштъ тай обычай постои, ние познато), да се после ручка сламке као зубне мачкалице на асталъ метну. Французъ еданъ дође у кућу едногъ попечителя, да га ту застане, и запыта служителя, бы л' могао съ господиномъ говорити. „Нѣгово ће превосходительство садъ таки одь трапезе устати“ одговори служитель, „онъ е већъ сламу узео.“ „Садъ текъ сламу? запыта Французъ, то я дакле могу іоштъ еданъ посао свршити, еръ докле нѣг. превосходительство после сламе зобъ поеде, я ћу већъ долге опетъ быти овде.

— Чизмаръ еданъ дође изненадно кући и затече оба шегрта своя, гди беспосличе. Разлюћенъ викне: шта радишъ ты Петре? ништа нерадимъ, майсторе.“ одговори овай дрктећи. „А ты Павле?“ я помажемъ Петру,“ одговори другій.

— Удовица една са описаніемъ нужде и невольъ свое поднесе молбеницу свою краљу и замоли га за пензію. — „Вы тако добро изгледате, одговори краљ, да я речма вашима веровати немогу.“ — „На то нетреба гледати, настави она; вашемъ величеству заиста башъ ништа неоскудѣва, па зато опегъ вы сасвимъ рѣаво изгледате.“

— Обсенаръ еданъ показиваше крозь шесть дана майсторіе свое, а седмый данъ оде, безъ да е меанцій трошкове свое исплатіо. „Еа, еа, рекне овай, то е човекъ, кои е крозь шесть дана непонятаяъ быо, а кадъ седмый, а онъ и невидимъ постао.“

ПОДГРЪВЦИ.

— Предъ судъ една е стара, слаба жена доведена, коя е обтужена ужаснимъ преступленіемъ. — „Шта е скривила?“ запыта предсѣдатель. — „Она прави чародѣйства и чини!“ „Имате ли сведочанства и доказа?“ — „Има — ево ій!“ — Садъ му се преда една листа, испунѣна некимъ рукописомъ. „Одкуда вамъ ово писмено?“ запыта предсѣдатель бабу. — Господине, „одговори баба“ младіѣ ми га е еданъ дао іоштъ одавна, као лекъ за мою болестну кѣрѣ.“ — „Ели іой помогло?“ — „Есте господине, не само мою кѣрѣ

већъ іоштъ е многе друге излемило.“ — „То ми е мило!“ одговори предсѣдатель и окрене се осталимъ членовима. „Господо! Я самъ некадъ быо младъ и врло веселе нарави; и тако се догоди, да едномъ овой жени одемъ, коя е онда узимала ѣаке на кость. Самномъ е ишло више младіѣна, мои другова. Имали смо сви доста апетита, ал' мало новаца. Да бы се у той нужди помогли, изменимъ я едно лукавство. Я самъ быо примѣтіо, даи е кѣри бирташице нешто зло. Я се учинимъ као да знамъ неке чини: и записке правити кое врло добро лече. И тако напишемъ неколико стихова изъ Хорація, кои су ми некадъ у школи за лекцію задати были, и предамъ баби место плате за ручакъ. Дакле ако е ико у томъ случаю казни достоинъ, то самъ я.“ — Баба се едногласно за невину прогласи и одпусти. А предсѣдатель іой приличну суму новаца поклони за стра кои е издржала, и за ручакъ онай, за кои іой е остао дужанъ.

— Перзиски свештеници скупляю у едно стакло сузе дече кадъ плачу при смрти свогъ отца, и жена кадъ плачу за своимъ мужевима, и после даю другима при смрти за ублаженъ смртны мука. И те скупљѣне сузе сматраю као какву светию.

— Са земљдѣліемъ занима се у Енглеской одь стотине 30, у Французской 56, у Грчкой 50, у Данин 60, у Прайской 65, у Шпаніи 60, у Аустрии 70, а у Шведскій и Русіи 75. люди.

— Рукодѣлаца и художника има у Енглеской 46 на сто у Французской 30, у Прайской 26, у Шпаніи 30, у Данин 20, у Аустрии и Португалии 13, у Русіи и Шведской 15, у Грчкой 10. Свега жительства подь спайама има у Русіи 23. миліона.

— По найновіемъ попису има Еврея свега у Европи 3.200.000.

— Хамбургъ е найзадуженія варошъ, еръ е 34 миліона галира дужанъ.

— Сва флота руска стала е правителство 10 миліона рубаля.

ЗАЧИЦИ.

- Смртъ нема календара.
- Каква намъ е користь одь титуле, ако новаца немамо.
- Реѣа е несреѣа него среѣа.
- Несреѣу нетреба да молимо она ће сама доћи.
- Сакривено благо есте безо пасно.
- Свака птица воли свое гнѣздо.
- Вино е постама светый духъ.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

— Генерала Канробера послао е царъ Наполеонъ у Штокхолмъ да краљу шведскомъ однесе орденъ, и да му сообшти планъ по коме западне силе мисле вовати и са Русіомъ миръ заключавати. Ербо Шведска бы одавно са западнимъ силама пристала противу Русіе, само кадъ бы е оне могле осигурати да се Русія после неће осветити, и тако важу—

да ће Каироберъ сада увѣрити краља шведскогъ, да после за-
ключеня мира, Русія неће бити опасна својој сусѣдној др-
жави Шведској.

— Краљ сардински намѣрава у Паризъ ићи; онъ бы-
лошть одавно овай путъ предузео, да га болестъ не смела.

— Изъ Нарега одъ 4. Окт. пишу: да е тамо зима на-
ступила, и да е снегъ око Ревала и по прибрежю источногъ
мора пао, и већ почела се вода ледити. Флота неможе за о-
ву годину ништа више дѣйствовати, и како се смрзне море,
да немогу руске лађе пловити, онда ће се она вратити у Ен-
глезку; ербо онда ће руске обале бити ледомъ блокиране.

— Ново регрутиранѣ у Русіи износи ће на 400 хиљада
войника; и то е већ осмо регрутиранѣ одъ почетка 1854 г.
Кадъ се узму и прорачунаю сва регрутирания која су до сада по
указима учинѣна, види се, да е до сада узето у войску 42. чове-
ка одъ сваке влады людій целога царства, и осимъ тога 12.
люди одъ влады у источномъ краю Русіе. И сада опетъ уз-
ма се на ново 10. люди одъ сваке хиљаде.

— Изъ Крима одъ 11. Окт. пишу: да у осовној стра-
ни Севастополя неможе се нико безъ велике опасности задр-
жати. Ербъ топови съ друге стране тако могу тамо да туку,
да се не могуће никаквомъ гарнизору станили. Неколико шпе-
куланта, кои су были тамо дошли да дућане в крчме отворе,
однешени су ранѣни у Балаклаву.

— Опетъ се догодила несрећа на гвозденомъ путу у
Француској. Кодъ Еперне-а изиђу точкови изъ свои шина
и више люди буду ранѣни.

— Изъ Одесе пишу одъ 15. Окт. да се тамо говори, да
ће велике топове са батерія тамошња послати и у Нико-
лавъ однети.

— Као извѣстно являю: да е прва дивизія царске гар-
де у Перекопъ стигла, и тамо се са гренадирскимъ корпусомъ
сѣднила. — Генералъ Лидерсъ са четири коняничке реги-
менте чува путъ одъ Кинбурна у Херсонъ. Воене саюзне ла-
ђе отишле су одъ Кинбурна, само су остали велики чамци на
конма су топови.

— Пелисіе изъ Крима одъ 17. т. м. явля да се саюзна
войска повратила у Евпаторію збогъ оскудости ране и воде.

— Врло многе новине поговараю да ће се француски
бегунци изъ Енглеске удалити. Говори се и то да ће енгле-
ска краљица кумовати при крштению детета Наполеоновогъ,
кадъ се роди.

— Саюзници у Криму предузимаю такве послове, као
да га немисле нигда оставити. На све стране праве путове,
и нужна здаија за войску. — Одеса кажу не зато бомбарда-
на, што е царъ Наполеонъ нарочито издао заповестъ да се
та варошь поштеди.

— У Паризу и у Нѣмачкој много се договараю о гвоз-
денимъ путовима у Турској. Саюзници налазе да бы нуж-
днѣ было за њи да се гвоздении путъ одъ Цариграда у Ска-
даръ одма зида, а после да се изъ Едрене одвои и у Београдъ
продужи. Ербъ они налазе да бы много путъ прекратили у

Цариградъ, и не-бы морали обилазити, а притомъ и збогъ то-
га што бы свагда у оне провинціе, ако бы се побунили, мо-
гли одма войску послати.

— Са границе црногорске пишу, да се чете умлажаваю,
које у Турску прелазе и плячкаю. Книжница црногорска лежи
врло болестна, еданъ лѣкаръ изъ Котора одазванъ е тамо
хитно.

— Читатељи новина нека се ненадаю више воєнымъ
новостима изъ Крима или са источногъ мора, зима наступа, и
спушта завѣсу предъ бойнымъ полѣмъ. Истина лошть може
боева бити, али велике и рѣшительне битке остави ће се за
идуће пролеће. Сады ће дипломатія опетъ предузети свой по-
сао; али неможемо се никако надати да ће се што годъ на
ползу мира успѣти. Саюзници, кои су толике ползе за себе
ове године извоєвали, неће пристаяти на миръ осимъ ако б
онъ сасвимъ користанъ по њи быо; Русія такође неће и не-
може пристати на миръ, ербо она што е по прибрежјама цр-
ногъ мора могла изгубити, то е већ изгубила, сада са заклю-
ченѣмъ мира ни ти бы могла спасти честь свога ору-
жја ни свое приморске вароши. Миръ се могао заключити са
Русіомъ пре пропасти црноморске флоте. Сада ратъ ће се
продужавати у неизвѣстность.

О Г Л А С Ъ.

Овымъ позывамъ свакога, кои е муш-
терія купити кућу мою у Шабцу, на гла-
вномъ шору, и на најлѣпшемъ мѣсту на-
лазећу се, а подъ собомъ плаць и за ду-
ћане сходанъ, у ширини одъ 7° — 12° а у
дужини одъ 73° хвата притяжаваюћу, — да
ми се до 15. Новембра т. г. пріявити из-
воли, ербо љу ако ми се до истога дана
муштерія за ню не появи, да е изъ руке
продамъ, онда другоачіе расположенѣ съ
њомъ учинити.

Које буде лакше и угоднѣ, може се и
Г Живадину Весовићу Предсѣд. Суда ша-
бачкогъ погодбе ради за исту кућу обра-
тити.

Кућа е иста слободна одъ свакогъ те-
рета.

На Лучин-Данъ 1855. у Бѣограду.

Симеонъ Весовићъ
II. Секретаръ Совѣта.

О Г Л А С Ъ.

Кодъ долеподписаногъ налази се у дућану према
великомъ зданію, доктора Поппа „Анатеринска вода“ за
зубе; цѣна е одной бутели као и на месту 4. цванцыге-
ра; исто тако има и док. Поппа прашкова за зубе, цѣна
е одной кутіи 6. гроша као што се и на месту, у Бечу
продае.

НАСТАСЪ НАКИЊЪ.

Одгонетка у бр. 87. — Варница.

Течай новаца; среб. 113½; дук. 5 фор. 18 кр. банке.